

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. Quid sit Fides divina?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

PIO LECTORI.

pleniū demonstrabitur, fides sit substantia & alimentum, quo in hijs exilijs peregrinatione sustentamur, & pharos lucidissima, portum future glorie communis trans: & non solum ad excellentissimam deducat divinorum mysteriorum cognitionem, sed insuper & virtutem largiatur supernaturalium veritatum comprehensionem, adeoque animam quasi cibo quodam sua vivissimo, ac nutrimento vere di vino deliciissime oblectet, & oblectando saluberrime pascat. Et quandoquidem iusto DEI iudicio tot homines ob multitudinem peccatorum à via declina verunt salutis, qua neglectis charitatis operibus, virtuaque rerum sacrarum expensione, ignem, lumenque veritatis male custodito mori permiserunt, nihil profecto presentibus necessitatibus efficacius succurrere poterit, quam si Fides ignem istum & lucem per praxim, ope rumque DEO placentium exercitationem, excitemus & vivificemus: In qua res vita perfectio justi sita est, ut Propheta ait: Iustus in fide sua viveret.

Est enim fides generalis medicamentorum omnium spiritualium officia, robur debilitatis nostrae, sanitatis fermentum, augmentum gratiae, conservatio vite, spirituale oculorum collyrium, praestantissimum vulneribus emplastrum, ac contra omnia morborum generatheriaca universalis. Et hoc est, quod deinceps in decursu Libri hujus Deo dante trademus.

LIBER PRIMUS,
Fidei divinæ naturam, & proprietates, & quomodo iustus ex fide vivat, exponit.

CAPUT I.

Quid sit Fides divina?

Vea, que in hoc Tractatu dicenda sunt, melius intelligantur, Primum declarata videtur ipsius fidei natura, modi, & differentia. Fides divina est lumen supernaturalis à Spiritu sancto intellectui nostro infusum, eum ad credendum omnibus, que Scriptura sacra, & S. Ecclesia nobis proponit, efficacissime inclinans, majori mure cum certitudine, quam si cernerentur oculis, & palparent manibus. Sicut namque habitus charitatis voluntatem nostram moveret ad Deum super omnia diligendum, licet eum nequam videamus; ita & fidei divinæ habitus inclinat intellectum, ad credendum articulis fidei, licet eos naturali rationis acie comprehendere, aut discursu attingere, nullo modo valeamus.

Luculenter indubitatam hanc fidei certitudinem demonstrant Sancti Christi D. N. Martires, inter quos simplices, & idiotæ multi, ut & mulieres, sine ullo scientia Theologicæ administrculo, solo isto fidei divina habitu, seu luce ista interiori Spiritus sancti, tam animose & constanter persistenter in firmissima certitudine & cognitione veritatis, ut pro ea tradiderint corpora, carnesque suas, ignibus assunda, & in fructu condenda.

S. Th. 2. Scendum porrò, quod & S. Thomas docuit
2. qu. 8. 2. 2. qu 8. 4. 2. duplicitate res in sacra Scriptura ad art. 2. fidem pertinere. Primo directè: ut mysterium sanctissimæ Trinitatis, Incarnationis, & Eucharistiae: Altero modo, indirectè: prout Theologi loquun-

tur,) quæ intellectus nostri capacitatem non excedunt, quas tanquam per Scripturam divinam revelatas credimus quidem, nihilominus tamen facile eas intelligimus, & comprehendimus: ut Christi Domini nativitatem in stabulo, passio nem, mortem, resurrectionem: verum mysteria directè ad fidem pertinentia non solum credimus, qui ea non videmus; Sed inopere, quia omnem sensuum nostrorum vim subterfugientia, & omnem intellectus nostri capaciterem exquirantur, solo divinæ veritatis nituntur testimonio.

Quo ex principio bifariam Theologi fidem divisere: in *speculativam*, quæ intellectum elevat ad cognitionem DEI, & altissimarum perfectionum divinarum, Ter angustissimæ Trinitatis, incarnationis, aliorumque similitudinum mysteriorum, quam ideo speculativam vocant, quia in sola luce, & speculatione subsistit.

Altera *prædicta* est, cognitionem DEI rerum divinorum ad operationem dirigens, cum, ut inquit S. Hieron. ad Hesibiam, *Fidem ad anima etiam monumenta convernitum*; de qua S. Paulus ad Colos. 1. *Orantes & postulantes, ut impliant agnationem voluntatis eius in omni scientia, & intellectu spirituali: ut ambulet dignè DEO per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes & crescentes in scientia Dei: in omni virtute confortati, secundum potentiam claritatem eius, in omni potentia & longanimitate.* Fides haec nobis faciem præfert, ut curramus viam mandatorum & consiliorum divinorum, ceterarumque virtutum, & exercitorum, quibus magis magisque appropinquemus DEO, nosque inclinat, ut divinæ voluntati in omnibus obtemperemus.

Plures aliae supersunt fidei divisiones, ut in fidem vivam & mortuam; de qua in sequentibus hoc eodem libro: nunc aperte sufficiat, nos isto *Tractatu de fide divina agere*, in qua-

rum inclinat, & mox nos ad certissimè credendum omnibus, que DEUS sive per sacram Scripturam, sive Ecclesiam suam sanctam (que vulgariter *Verbum Dei* appellantur) nobis credenda proponit.

Ista fidei notione univisa complectitur, tum supernatura, vim omnem intellectus nostri excedentia, ut Sanctissima Trinitas, Incarnationis Fili DEI, aliaque similia arcana: tum etiam alia in Scripturis facris comprehensa, que nequaquam intellectus humani actionem excedunt: qualia sunt, quæ ad nostram instructionem, & doctrinam divinitatis inspirata & conscripta sunt: ut virtus esse detestanda, amandas virtutes.

De his igitur omnibus, utroque modo ad fidem pertinentibus, hoc tractatu diutius sumus: quandoquidem ambabus istis fidei partibus justus alatur, ac enarratur, ut postea explicabitur.

CAPUT II.

Fidem divinam parte sui præcipua eorum esse, quæ omnem humanæ mentis intelligentiam superant.

Fidei divina ratio & essentia in hoc propriè, & præcipue consistit, quod ea, quæ omnem sensum, & intellectum humanum excedunt, luce superiori credenda proponant.

De sensibus anima interioribus: quodque fides eos omnes excedat. §. 1.

Sensus autem non solos quinque illos intelligimus exteriores; satis enim manifestum est, angustos & corporeos nimis esse, ut si fidei divina natura constringatur, sed & sensus quinque interiores: nam ut D. Augustinus, & ipsa experientia docent, mens hominis interior, pari cum exteriori proportione, quinque etiam sensibus à materia corporisque contagio secretis utitur, spiritualiter videndo, audiendo, gustando, odorando, tangendo. quos ex sacra Scriptura percipere licet. De visu habemus Deuteronomii Deut. 32. 32. *Videte, quod ego sum solus.* De auditu Audi Psal. 44. *filia & vide.* Psal. 44. De gusto: *Gustate & sis.* Psal. 33. *dete, quoniam suau est dominus.* Psal. 33. De Cant. 1. odoratu: *Curremus in odorem unguentorum tuorum.* Cantic. 1. Ac deinde de tactu: *Venter meus intremuit ad tactum ejus.* Cant. 5.

Pulchritudine intellectuibus istis animæ sensibus S. August. l. 1. confisi. c. 6. *Quid autem amo, si. 1. conf. quando te amo? non speciem corporis, non decus temporis, non ardorem lucis, ecce ipsis animum oculis, non dulces melodias cantilenarum omnimodarum, non florum & unguentorum & aromatum suaveolentium, non manna & melia, non membra acceptabilia carnis amplexibus. Non hac ideo amo Deum meum: & tamen amo quandam lucem & quandam vocem, & quandam odorem, & quandam cibum, & quandam amplexum: tamen amo Deum meum, lucem, vocem, odorem, cibum, amplexum, interioris hominis mei: ubi fulget anima mea, quod non capit locus, & ubi sonat, quod non rapit tempus, & ubi olet, quod non fragit stans, & ubi sapit, quod non minuit edacitas, & ubi habet, quod non divellit satietas. hoc est, quod amo, cum Deum meum amo. Spiritualis igitur ani-*

mea visus in Deo lucem invenit serenissimam; auditus, harmoniam jucundissimam; olfactus, odorem suavissimum; tactus, amplexum inæstimabili voluptate dulcissimum.

Verum enimvero actus Fidei divina omnem sensuum istorum cognitionem supervolant, infra enim ipsam est, quidquid intellectus videat, voluntas complecti, gustare aut experiri potest. Objectum namque Fidei præcipuum est DEUS, prout in se est, ad quod nequaquam attingere potest lumen ullum naturale, quantumvis præclarissimum. Etenim, ut docuit S. Dion. à S. Dion. Thom. citatus cap. 1. de divinis nominibus, omnibus ipse (nimurum DEVS). Et universaliter inde divinæ comprehensibilis, neque sensus est ipsius, nequephantasia, neque opinio, nec ratio, nec scientia: Et S. Gregor. homil. 14. in Ezechielis, ubi allegans locum Isa. 6. *Vidi Dominum sedentem super somum excelsum & elevatum, & ea, qua sub ipso erant, replebat templum, subiungit:* *Quisquid de illo modo conspicitur, abhuc non est ipse, sed sub ipso est.*

De sublimitate Fidei supra omnem actum intelligentiæ, & cognitione Dei per negationem. §. 2.

Colligit insuper ex his S. Thom. 2. 2. qu. 8. §. Th. 2. art. 7. *Quod tantum in hac vita deum perscrutari cogitatur, quoniam magis intelligentiam eum excedere, art. 7. quidquid intellectu comprehenditur.* Quia cognitio, Fidei divina actus est, ut ibidem S. Doctor docet, quo supra omne id, quod de Deo intelligere, ac concipere possumus, aliquid altius inintelligibile, & inconceptibile intelligimus; unde intellectus obfusa ista fidei cognitione illustrata, remanet in doctissima quadam ignorantia, quam Theologi cognitionem Dei per negationem nuncupant. Si igitur attentionis praedita discutiamus, ibi exordium reperimus fidei, ubi est operationum humanarum fastigium & complementum.

Rerum familiarium exemplo demonstrabimus: Cognoscit aliquis de DEO, quod sit bonus, omnipotens, justus, &c. gustat & videt, quoniam suavis est Dominus, multaque alia sublimia, de Deo cognoscit. Sed fides divina altius progressus, docet DEUM, quem sic cognoscimus, & gustamus esse supra omne id, quod de eo cognoscimus, & gustamus: quacunque namque Deo intelligendo attribuimus, angustæ sunt, & limitatae similitudines perfectionum quarundam divinarum: Sed ipsum, quod DEUS est, superaugustinum est, & infinitè omnes creature limes superexcedens.

Simili quadam modo ad declarandam angelicæ naturæ essentiam, formam, qua possunt præstantissima, juvenem depingunt alatum, &c. Ita cum volvuntur divina Essentia comprehendere Majestatem, quidquid magnum aut perfectum inter nos reperitur, ad Deum attollimus, & perfectiores creaturarum Creatori attribuentes, magnam quid Deo nos præstissime, magnaque de Deo sensisse existimamus: verum sicut Angeli natura super omne id est, quod pictura corporalis exprimere potest, sic omnes istas creaturas suarum similitudines, omninemque perfectionem, aut magnitudinem, quam ratione effingere possumus, infinitè exsuperat DEUS, atque hoc excessu suo terminat supernaturalis fidei cognitionem.

A. 2. Altis-

Thom. à Iesu Oper. Tom. 2.